

Рецензия

по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, специалност „Пеене в народен хор с хорознание”

от

проф. д-р Светла Калудова-Станилова

В обявения от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” конкурс (ДВ №12 от 11.02. 2020г.) участва един кандидат – гл. ас. д-р Рада Бориславова Славинска. Представената от нея документация е в съответствие с всички необходими изисквания от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент” – творческа автобиография, дипломи за завършено висше образование и за придобита ОНС „доктор” (2012г.), свидетелства – медицинско и за съдимост, удостоверение за стаж по специалността и за преподавателска дейност, заемана длъжност гл. ас. от (2016г.), публикуван монографичен труд с резюме на съдържанието, таблица за изпълнени минимални национални изисквания за длъжността „доцент”, придружена с доказателствени материали, авторска справка за научните приноси на трудовете и цитиранията, справка и документи удостоверяващи специфичните за съответната област творчески постижения в страната и чужбина. Материалите съдържат изчерпателна и коректна информация за научно изследователската, педагогическата и художественотворческата дейност на кандидата. Те са база за моята оценка като рецензент. При разглеждане на представените материали не е установено плагиатство.

Биографията на Рада Славинска е свързана отрано с музикално обучение – СМУ Пловдив, ВМПИ (АМТИИ) - Пловдив, където изучава пиано, хорово и оркестрово дирижиране. Житейският ѝ и професионален път изцяло е свързан с дейността ѝ в АМТИИ като корепетитор и преподавател по дирижиране на народен хор. Творческите ѝ изяви са предимно като диригент и са свързани с: Певческо дружество „Ангел Букорещлиев”, Представителен хор „Детска китка” и Ансамбъл „Филипополис”. Тя е основател на девическа хорова формация „Евмолпея”, с която е реализирала голям брой концерти у нас и в чужбина с множество завоювани награди. Научноизследователската дейност на д-р Славинска се проявява в авторство на научна и художествена литература: Учебник по дирижиране, монографии, пособия, сборници, публикации в специализирани издания, авторски аранжimenti на произведения за еднороден или смесен хор и др. Тя е носител на престижни лични награди.

I. Научноизследователска дейност

Кандидатът, гл. ас. д-р Рада Славинска е представила за рецензиране трудове и цитирания, които характеризират научноизследователската ѝ дейност, свързана с групите показатели: А, В, Г и Д от таблицата за попълване на доказателствена информация. Така се обособяват следните групи: 1.) Дисертационен труд (група А), 2.) Хабилюационен труд (група В), 3.) Публикувани: книги, доклади, студии, авторски продукти и самостоятелни концерти (група Г). 4.) Цитирания и рецензии (група Д).

1.) Дисертационен труд (група А). гл. ас. д-р Славинска представя дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор” на тема: *„Песните на Красимир Кюркчийски за народен хор – специфика и значимост”*. В него се изследва в дълбочина композиционния език на твореца, значимостта на изразните средства в съпоставка с подходите на други представители в жанра. Направени са ценни изводи, обобщения и заключения за творческия, жизнен и социално значим път на Кюркчийски. С този дисертационен труд Славинска изпълнява изискването за брой точки по ППЗРАСРБ – 50 точки.

2.) Хабилюационен труд (група В). Представен е монографичен труд *„Предпоставки за възникване на жанра „песни за народен хор”*, Пловдив 2019г. Книгата е в обем от 196 страници, съдържанието е структурирано в увод, пет раздела, заключение и ползвана литература. Научните интереси на гл. ас. д-р Славинска отразяват нейната трайна посветеност на проблемите, свързани с жанра *„песни за народен хор”*. Настоящото изследване е предшествано от монографията *„Хронология и характеристика на жанра „песни за народен хор”*, издадена преди десет години. Така авторката навлиза в дълбочина на проблематиката, като презентира високо стойностно изследване, засягащо актуални въпроси. Основната насока е изследване отношението на българските композитори към фолклорните образци до средата на ХХ в. и техният личен, творчески подход при създаване на хорови творби.

Трудът се отличава с добре издържана, логическа последователност и завършеност. Предложеният на вниманието ни научен текст притежава компетентност и креативност. Изказът е точен, ясен и четивен. Използваната, значително количество научна литература е коректно и прецизно отразена.

В увода се подчертава актуалността на проблема и неговата значимост. Важно за

изследването е изясняване на понятия като: „народен”, „народна песен”, „народен хор”, „песен за народен хор” и „обработка”. Приоритетно е изяснен термина „интерактивност”, като взаимозависимост, както между различните видове изкуства, така и между композитор-произведение и общество за приобщаване на „националното и специфичното у българите към общото за света” (стр. 11). Изследователските търсения на автора, насочени към различните исторически етапи в развитието на обществото в Европа и България, доказват многообразието на подходите към фолклорните образци: предаване чрез устна традиция, средство за просвещение и духовно извисяване, анонимно професионално творчество, „съзнателно привнасяне на българска мелодика в авторското творчество” (с. 62). Историческият преглед в първи раздел проследява мястото и значението на народната песен, като база за развитие на професионалната музика. В логическа последователност на изложение, Славинска прилага аналитичен подход към обозначените периоди в различните раздели и изтъква значението на социокултурните условия за духовното израстване на българина, отношението му към традиционните ценности и неговия светоглед. Народната песен се явява основен продукт на естетически потребности, като важен „тип културна комуникация” (с.33).

Съществени за изследването са следващите три раздела, в които кандидатът навлиза в дълбочинни пространства в изследователската теза. Приема се народопесенната традиция, като здрава основа за развитие на професионалното музикално изкуство и композиционните подходи към автентичните образци. Очертава се пътя, по който тръгват музикалните дейци, за да докажат различията в строежа на народната песен и нейната уникалност, спрямо общоизвестните белези. Чрез задълбочен анализ на творчеството на композиторите от първо и второ поколение се проследяват еволюционните промени в подходите към народния напев, прилагани в произведения за различни хорови формации. Така се достига до синтез на музикални, исторически, социокултурни и образователни предпоставки за появата на жанра „песен за народен хор”. Всеки раздел завършва с обобщение и ценни изводи, относно еволюирането на подходите към фолклорните образци и изразните средства на композиторите, касаещи хармоничен и полифоничен език, архитектурника, музикална форма и изказ. Представената в този вид теоретична разработка представлява първи опит за изясняване появата на жанра „песни за народен хор”, създаване на национален многогласен стил, дълбоко свързан със спецификата на фолклора и неговото художествено претворяване. В цялостното представяне на монографичния труд прозира

стремеж на автора за демонстрация на свой, личен изследователски почерк. Трудът е приносен като научна и научно-приложна разработка. С него се доказва изпълнението на изисквания брой точки по ППЗРАСРБ, показатели група В – 100.

3). Публикувани книги, доклади, студии, авторски продукти и самостоятелни концерти (група Г). Акцент в предложените научни публикации е монографията „*Хронология и характеристика на жанра „песен за народен хор“*”. Това изследване е първо по рода си, в което са проследени историческата обусловеност за неговата поява, развитието и творческите търсения на композиторите за създаване на произведения, базиращи се върху народните интонации за изграждане на нов жанр за българската музикална култура в национален стил. Описаните биографични данни и кратък анализ на композиционните изразни средства на 22-ма от най-изявените творци в жанра доказват широката практическа приложимост на монографията. С нея се отчитат 100 точки.

Авторското издание „*Обърквация*” – осем детски песни с клавирен съпровод и богато илюстрирана книжка със стихове на д-р Славинска, представлява стойностно издание за деца (50точки). Представената творческа изява „Самостоятелен концерт на хор „Евмолпея” – „*Полъх от Виена*” показва вокалните и изпълнителски умения на формацията под диригентството на кандидата за успешно представяне на произведения от различни жанрове. (35точки)

Докладите, които кандидатът представя в хабилитационната справка засягат теми, свързани с хабилитационния труд и други като: пловдивска валдхорнова школа и мануална проблематика в безмензурното претворяване. Представени са още водещи творчески изяви с общ брой 115 точки.

4.) В цитирания и рецензии (група Д), кандидатът предлага доказателства за 2 цитирания и 3 рецензии с общ сбор от този показател 50 точки.

II. Учебно-методическа дейност

д-р Рада Славинска е предоставила за рецензиране учебно-методическото пособие „*Кратък курс по хорознание*” (2018г.), представящо информация за основни теоретико-практически въпроси, касаещи колективен начин на музициране (20 точки). Пособието е с широка практическа приложимост.

III. Художественотворческа дейност

Анализът на приложените материали към хабилитационната справка доказват, че наравно с научната, художественотворческата дейност на д-р Рада Славинска е силна нейна страна. Изявите ѝ са предимно като диригент на хор. Съществена е информацията дадена в „Справка за специфични творчески постижения в страната и чужбина”, като композитор, преподавател, публицист в специализирани издания, диригент и др. За високи художествени постижения тя е носител на престижни награди. Анализът на документацията в този раздел сочи, че Славинска има активно, значимо и високо ценено участие в художествени изяви в страната и чужбина.

Заклучение

Представените хабилитационни материали на кандидата в настоящата процедура не противоречат на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане. Те показват високо приносно значение за обогатяване и развитие на българската фолклорна наука. Безспорни и категорични са постиженията на Славинска като изследовател, творец и преподавател. Научната и изследователската ѝ дейност показват задълбоченост в собствено изследователско поле и утвърждаване на личен почерк, което е много ценно. Така д-р Славинска заслужава висока оценка за своята цялостна дейност. Доказателство за това са изпълнените наукометрични изисквания според таблицата на ППЗРАСРБ в научна област 8. Изкуства, Професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство. Минималните национални изисквания към научната, учебно-методическата и художественотворческата дейност за заемане на длъжността „доцент” са изпълнени, дори надхвърлят изискваните точки. Въз основа на посочените аргументи давам висока и положителна оценка на гл. ас. д-р Рада Бориславова Славинска, като кандидат в конкурса.

Препоръчвам на уважаемото научно жури да удостои гл. ас. д-р Рада Бориславова Славинска с академичната длъжност „доцент” в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, специалност „Пеене в народен хор с хорознание” за нуждите на катедра „Музикален фолклор”.

Пловдив
01 юли 2020г.

проф. д-р Светла Станилова